

האליזר

עלון לשבת קודש

בס"ד

דברי מחשבה והלכה, ומהנעשה בבתי הכנסת

להצלחת כל התורמים לעלון, הם ובני משפחותיהם יתברכו בכל הברכות והישועות

נושא השבוע: זהירות בדרכים [ט]

ט' חשוון תשפ"ו 1598 (שנה לא')

ההפטר: "למה תאמר" (ישעיה מ')

פרשת כר-כר

"ויאמר ה' אל אברם כר - כר מארצך... אל הארץ אשר אראך ואעשך לגוי גדול ואברכה ואגדלה שמך והיה ברכה" (יב, א-ב)

הקב"ה מצוה את אברם "לך-לך", לצאת מחרן אל הארץ שיראה לו, זוהי ארץ ישראל. בגמרא בירושלמי ברכות (פ"ד ה"ד) מובא: "כל הדרכים בחזקת סכנה", לומר לנו שהדרך שאדם הולך\נוסע ממקום למקום היא בחזקת סכנה, וככל שהדרך רחוקה יותר כן גדולה הסכנה יותר, לכן תיקנו לנו חז"ל לומר תפילת הדרך בתחילתה ובסיום הנסיעה להודות לה' ולברך ברכת הגומל (מעל 72 דק') שהגענו ליעד בשלום ובבריאות. וכיוון שעצם הדרך גורמת למיעוט ב-3 דברים: מיעוט חיים, מיעוט ממון, וממעט את השם, מברך הקב"ה את אברם ב-3 דברים אלו: "ואעשך לגוי גדול ואברכך ואגדלה שמך והיה ברכה".

מיעוט חיים - כפי שרואים אנו היום בנסיעה בכבישים שאדם ח"ו יכול לקפח את חייו כשנוהג שלא ע"פ כללי הזהירות, **מיעוט ממון** - מנזקי תאונה ו**מיעוט שם** - שיצא לו שם רע של נהג שאינו זהיר...

"ויעבור אברם בארץ על מקום שכם על אלון מורה והכנעני אז בארץ" (יב, ו)

אברם נכנס לארץ ישראל והגיע "עד מקום שכם" - והתפלל שם על בניו כשיבואו להילחם בשכם, "עד אלון מורה" - הראהו הקב"ה את הר גריזים והר עיבל ששם קיבלו ישראל את שבועת התורה. (רש"י) ללמדנו ההורים כמה צריכים אנו להתפלל על ילדינו וצאצאנו שיהיו שלמים ושמורים בגשמיות וברוחניות ולא ינזקו ח"ו, כי הדרכים בחזקת סכנה הם ותפילת ההורים בעומק הלב עוזרת לאין ערוך....

השקפת היהדות

כיצד נשמר מתאונות דרכים!?

בפתח משפטו של נהג דרסן, כשסיים פרקליט התביעה את קריאת כתב האישום התפרץ הנהג הנאשם וקרא: "אינני אשם! לא יכולתי בשום אופן לעצור את המכונית במרחק כ"כ קצר, אף אחד לא יכול לעצור מכונית שנוסעת 140 ק"מ לשענה!" הקהל שנכח באולם פרץ בצחוק, השופט מבלי לחייך, היסה את הקהל, פנה אל הנאשם ואמר: "אין החוק תובע ממך מה שאינך יכול לעשות, אבל החוק דורש להעניש אותך על שהגעת מתוך רשלנות ופיזיות למהירות מסוכנת כזאת שבה לא יכולת לשלוט על מכוניתך ולעצור בזמן".

* * *

מומחים קבעו שמהירות מופרזת היא הגורמת לדוב התאונות, ובזמן זה עובר הנהג על עבירות תנועה רבות. גם הטוענים כי הכבישים הלקויים הם הגורם לתאונות מודים שבנסיעה מהירה אין אפשרות להתמודד עם תשתית כביש גרועה.

וכדי להמחיש לעצמנו ולהבין מהי עוצמת המכה ממכונית נוסעת נציין שרכב בינוני שמשקלו טון אחד הנוסע 60 קמ"ש הופך את עוצמת המכה לכוח של 300 טון! כאילו בנין שלם נופל על

ע"פ "אור החיים" אופק ת"א * לא לעיין בתפילה * שקיעה 4:48-4:52 * סוף זמן ק"ש 8:09-8:06

כניסת שבת: 4:32

יציאת שבת: 5:22

יציאת שבת: 5:58

ראשו של מקבל המכה.

רק כשנוסעים במהירות המותרת על פי החוק ובפרט באזור מגורים יש אפשרות להתמודד עם הסיכונים הפתאומיים שצצים: כמפגש עם נהגים צעירים שנוהגים בפראות, עצירה פתאומית, סינוור פתאומי, התמודדות עם בעיה מכנית במכונית כאיבוד בלמים, התמודדות עם ילדים הקופצים לכביש, עם קשישים ושאר הולכי רגל שעוברים מבלי להתבונן כראוי או שחוצים מאחורי מכונית חונה... רק אם נפנים את המציאות המרה כי ילדים ואנשים נהרגו בתאונות דרכים יותר מאלה שנהרגו במלחמות ומחלות ר"ל, נזהר יותר.

צו השעה! סע לאט ובזהירות, בכביש אל תהיה צודק, יהיה חכם!!

(מתוך בזכות ונשמרתם)

התהלים שהצילו

מעשה שהיה

המקרה אירע לפני מס' שנים, בשבוע שהיה גדוש שיטפונות ברחבי הארץ. השעה הייתה 2:00 לפנות בוקר, כאשר קרובי משפחתנו חזרו מסעודת שבע ברכות. גם החתן והכלה עצמם היו באותו רכב בו נסעו ההורים עם שני ילדיהם הקטנים. "הגשם ירד כמו שטפון", משחזר נהג הרכב הנרגש. "נסענו בכביש 443, ולא הצלחתי לראות מטר לפני מה מתרחש, מעוצמת הגשם. נסעתי בזהירות רבה בעיקולי הדרך, וכאשר הגעתי לעיקול הסמוך לבית חורון אף הורדתי הילוך, מכיון שמתחילה שם ירידה מסויימת. הרכב נע במהירות נמוכה של כ-40 קמ"ש בלבד, כשאני מנווט את הרכב בזהירות, בעלטה ותחת מטר כבד מאוד. ואז, ממש בעיקול הדרך, הרגשתי שהרכב פשוט נשמט ומתחיל להיסחף! נחשול אדיר של שטפון הציף את הכביש וסחף עמו את הרכב, כאילו היה ספינה נטרפת בלב ים. הרכב התנגש במעקה הבטיחות שבצד הדרך, ואני חששתי שמא עוד מעט קט נתהפך כולנו אל מעבר לו. לא ידעתי האם יש שם תהום מצד ימין או קרקע מוצקה, ולכן בהיסטריה משכתי את ההגה בעוצמה שמאלה כדי להתרחק מן השול הימני החשוף, שאיני יודע מה יש בסמוך אליו. מעוצמת סיבוב ההגה, החלה המכונית להסתחרר על מקומה, תוך שהיא מחליקה לכיוון הנתיב השמאלי. זעקות אימה נפלטו מפינו, בעוד הילדה הקטנה, שנמה עד כה בשלווה בכיסא הבטיחות התעוררה ופרצה אף היא בצווחות יללה ופחד. תוך כדי סיבוב והטחה שמעתי את קול בכיה של הבת ונרגעתי, הבנתי שהיא בחיים, וב"ה לא קרה לה מאומה. זעקותיהם של יתר היושבים ברכב התערבבו בקולות המעיכה של המכונית, שנחבטה והסתובבה סביב צירה, עד ש... ארבעת הצמיגים התפוצצו בבת אחת. בחסדי שמים, העובדה שצמיגי הגומי נקרעו, וגלגלי הברזל התחככו באספלט – גרמה לעצירת הרכב ומנעה ממנו להתהפך. יצאנו מן הרכב, הוצאנו את הילדים ועמדנו המומים בגשם השוטף תוך שאנו מביטים ברכב המעוך שזה עתה ישבנו בתוכו. אין ספק, כי העובדה שכולנו היינו חגורים בצורה תקנית ומאובטחת, היוותה בחסדי שמים גורם מכריע בכך שאיש לא נפצע או חלילה גרוע מכך, למרות הטלטולים שחווה הרכב. שוטרים שהגיעו למקום ציינו בפנינו, כי לפי מראה הרכב, זה נס שכל הנוסעים יצאו בריאים ושלמים.

פינו אותנו לבית החולים הקרוב לצורך בדיקות כלליות, כשאלינו הצטרפו, בלחץ ובחרדה, המחותנים שהיו עדיין בבגדי השמחה, ולא האמינו כיצד זה הפך הערב הנינוח והשמח לערב של תאונה עוצמתית שבעקבותיה פוננו לבית החולים. אלא שבחסדי ה' הדאגה התחלפה במהירות בשמחה ובהודיה לבורא העולם – על חבטות יבשות וכאבים מקומיים בלבד, ולא על אסון גדול יותר שבהחלט היה עלול להתרחש, חלילה, חסדי ה' לא תמו ורחמיו לא כלו. וכך מצאנו כולנו את עצמנו במצב לא שיגרת, אומרים ברכת 'הגומל' בבית הכנסת שבבית החולים, תוך שבח והודיה להשי"ת שהותירנו במסלול החיים, לחיים טובים ולשלום.

אלא שכאן לא הסתיים הסיפור.

אשתי התקשרה כעבור מספר שעות אל אחותה ושיתפה אותה בקול רועד בתאונה שארעה לנו. "אני לא מאמינה" – קראה אחותה וקולה נשנק מבכי נרגש. "את לא יודעת מה קרה לי הלילה? בסביבות השעה 1:30 התעוררתי לקול הברקים והרעמים והגשם השוטף שירד. משום מה, ואין לי מושג למה, התגנב למוחי החשש מפני תאונות דרכים, חלילה, העלולות להתרחש בשל מזג האוויר הסוער. "אוי ואבוי", הרהרתי לעצמי. "הגשם הכבד הזה, מזג האוויר הסוער הזה, עלול לגרום לתאונות דרכים חמורות. נטלתי אפוא ספר תהלים, ובמשך שעה ארוכה – פשוט אמרתי תהלים, כדי שלא תתרחשנה תאונות דרכים בעקבות מזג האוויר. לבי ניבא, ולא ידע מה ניבא".

למותר לציין, כי היתה זו בדיוק השעה, בה אחותה ובני משפחתה החליקו ונסחפו בצומת בית חורון בכביש 443 והסתחררו בעוצמה בשטפון האדיר, ובחסידי שמים נחלצו ויצאו ללא פגע. זהו כוחו של קשר לבבי אמיץ, שגרר תחושה לא טובה באמצע הלילה, שהביאה לאמירת תהלים (למען כלל ישראל), שלא תארע חלילה תאונה, ולא יהיו פגיעות בנפש. (דירשו)

הלכות זהירות בדרכים [ט]

פינת ההלכה

נהג רכב [א]

א. חכמינו ז"ל קבעו כללים על פי הצדק והיושר כיצד לנהוג בדרכים בתנאי התחבורה שהשתמשו בהם בזמנם.

וכיום כאשר כלי התחבורה השתנו ומצד הנזק שנגרם מהם הם מסוכנים פי כמה וכמה מאמצעי התחבורה שהיו משתמשים מהם בזמנם, נקבעו סדרים מסוימים לכלי רכב ולהולכי רגל, וכל לומד נהיגה חייב להכיר ולדעת היטב כללים אלה. ואף שכללים אלה חוברו בידי נוכרים או ע"י מי שאינם שומרי תורה ומצוות, יש להם תוקף חזק גם ע"פ ההלכה, והעובר עליהם הרי הוא עובר על לאוין מפורשים בתורה, משום שבכל עבירת תנועה עלול הוא בקלות להיות שופך דמים, כפי שעדים אנו לזה לצערנו יום יום, ולכן יש לשמור על התקנות והכללים האלה כשם ששומרים אנו על מצוות התורה, ובחומרה רבה ויתירה, כי אמרו חכמינו ז"ל שחמורה הסכנה מאיסור (דיני ממונות להגר"ע בצ"ח ח"ג ט"ז פ"א ס"ח, נתיבות חיים לגר"א מורסקי שער א פ"א ס"ב-ג).

ב. מצוה וחובה על נהג הרכב להיזהר ולשמור את עצמו מסכנות שנאמר: (דברים ז, ט): "ונשמרתם מאוד לנפשותיכם", וכן נאמר (דברים ז, טו): "רק השמר לך ושמור נפשך". וכל המסכן את עצמו עובר על שתי מצוות אלו ועל איסורים נוספים (שיפורטו בעלונים הבאים בל"נ), והשומר עצמו מסכנה מקיים מצוות אלו (נתיבות חיים שער א פ"ב ס"א) וצריך לשמור עצמו מאוד שלא להיכנס אפילו לנדנדוד סכנה (סע שער ז פ"א ס"ו).

ג. מצוה וחובה על נהג הרכב להיזהר שלא לפגוע ולסכן אחרים בנהיגתו כלומר את הולכי הרגל ונהגי רכבים אחרים שסביבו וכן שלא להזיק את רכושם שנאמר: (ויקרא יט, טז): "ולא תעמוד על דם רעך" ולהיזהר משפיכות דמים שנאמר: (שמות כ, יג): "לא תרצח", וכן נאמר: (דברים כב, ח): "ולא תשים דמים בביתך" – שלא להניח מכשולות המביאים לידי סכנה, וכן על (ויקרא יט, יג): "לא תגזול" – האיסור לא להזיק נכלל באיסור גזל (נתיבות חיים צפתיה).

ד. כל הוצאת ממון לצורך שמירת הנפש היא מצוה (פלא יועץ ערך 'שמירה', נתיבות חיים שער א פ"א ס"ט). דוגמא מעשית: אם ממתין ברמזור אדום ומחכה שיתחלף לירוק והוא ממחר לפגישה חשובה שאם לא יגיע אליה בזמן יפסיד כסף, אעפ"כ אסור לו לעבור באדום היות וזה לצורך שמירת נפשו מסכנה. ה. אסור לנהג הרכב לעבור על תקנות התנועה [כגון: לנסוע מעל המהירות המותרת, לא לעצור במעבר חציה להולכי רגל, לנסוע באדום, לעקוף במקום שאסור, לחנות במקום שאסור וכדו'] גם כשממהר לדבר מצוה, משום שגורם סכנה לו ולאחרים.

ואין לסמוך על הכתוב (קהלת ה, ה): "שומר מצוה לא ידע דבר רע" [הטעם: שכלל זה שאמור בגמרא (סנהדרין סג.) "שומר מצוה" לא נאמר במקום סכנה וודאית וקרובה מצד הטבע, שהמצווה אינה עושה נס לאדם להפוך הטבע בדבר שעל פי הטבע הוא סכנה, ואדרבא ממעטים לו מזכויותיו]. וכן אין לסמוך על כך ששלוחי מצוה אינם ניזוקים [האמור בגמרא (פסחים ה.) שזה נאמר דווקא היכן שלא שכיח היזק, אבל היכן ששכיח היזק צריך להיזהר תמיד מכל סכנה, מה גם שלא הותר לו לסכן אחרים]

- ו. אסור לנהג הרכב לעבור על תקנות התנועה [כמפורט בסעיף קודם] ולסמוך על הכתוב (תהלים קטו, ו): "שומר פתאים ה'", שלא הותר לסמוך אלא בחשש סכנה רחוק ובמקרים שאין סכנה לפניו, אבל במקום שסכנה מצויה או שהיא ממשית אין סומכין על זה (נתיבות חיים שער א' פ"א ס"מ מח).
- ז. גם אם הכביש ריק או בשעות הערב המאוחרות שאין תנועה ערה כל כך, אסור לנהג הרכב לעבור על תקנות התנועה [כמפורט בסעיף ה] מהטעמים הבאים:
- ⊙ שגזרו חז"ל תקנות הדרכים מפני פיקוח נפש לא חילקו בין "זמן זה" ל"זמן אחר".
 - ⊙ תמיד יש הפתעות בכביש ופתאום יכול לצוץ הולך רגל שיקפוץ לכביש ויסתכן.
 - ⊙ שיראו אותו אחרים ילמדו ממנו ויעשו כמותו ויבואו לידי סכנה.
 - ⊙ אם מפר את התקנות במקום ש"נראה לו" ש"אין צורך בהם" יבוא להפר אותם מתוך הרגל גם במקום סכנה ויבוא לכלל פיקוח נפש (נתיבות חיים שער א' פ"א ס"ס-ס).
- ח. אלו הגורמים המשפיעים על הנהיגה וצריך להיזהר בהם:
- ⊙ **מצב רוח** - אם יצאנו מהבית רגועים ונינוחים, הנהיגה תהיה רגועה יותר, אך אם אנו לחוצים או ממהרים לפגישה, הנהיגה תהיה מהירה יותר ופחות זהירה.
 - ⊙ **עייפות/מיעוט שעות שינה** - כאשר נוהגים מתוך עייפות המוח פועל בצורה איטית יותר ואינו מגיב לשינויים בדרך במהירות הנדרשת. מיעוט שעות שינה יכול לגרום להירדמות על ההגה ולתאונה ח"ו. גם הניסיון להילחם בעייפות או חוסר שעות שינה מסיתים את תשומת הלב ממה שקורה בכביש.
 - ⊙ **רעב/צמא** - נהגים רעבים נוהגים להיות עצבניים יותר וסובלניים פחות, נהגים צמאים הופכים לעייפים יותר. מצד שני - נהיגה אחרי ארוחה כבדה עלולה להוביל לעייפות הפוגעת בעירנות.
 - ⊙ **מצב בריאותי** - נהג חולה הוא נהג חלש ועייף יותר המתקשה להתרכז בנעשה בכביש. כמו כן הנוטל תרופות יקפיד לקרא את התווית הרפואית של התרופה - כי יש תרופות שכתוב עליהם "זהירות! השימוש עלול לפגום בכושר הנהיגה".
 - ⊙ **שתיית אלכוהול** - כשנוהגים תחת השפעת אלכוהול זה מקשה על השליטה ברכב ועלול לגרום לתאונות ח"ו.
 - ⊙ **צורת הישיבה** - כשנכנסים לרכב ויושבים ישיבה זקופה, מאותתים לגוף שדרכים לקראת משימת הנהיגה והגוף נשאר עירני, ואילו כאשר מטים את המושב לאחור ונשענים או מעט שוכבים הגוף נכנס למצב רגוע יותר, מה שמוביל לקליטה איטית יותר של הדרך ולתגובה איטית יותר במקום שצריך תגובה מהירה לאירועי הדרך.
 - ⊙ **מוזיקה** - מחקרים מוכיחים כששומעים מוזיקה בזמן הנהיגה היא משפיעה על צורת הנהיגה. נהגים השומעים מוזיקה קצבית ורועשת נוטים ללחוץ על הגז להגביר את המהירות ואף לנסות לבצע עקיפות מסוכנות, ואילו אלו שמאזינים למוזיקה שקטה נוטים לנהוג בצורה רגועה יותר.
 - ⊙ **טכנולוגיה** - מכשירים טכנולוגיים מקיפים אותנו בזמן הנהיגה: רדיו מובנה ברכב, הטלפון הסלולרי ועד למכשיר G,P,S או וויז.
- גם אם שומרים על החוק ונמנעים מביצוע שיחות טלפון בזמן הנהיגה [ללא דיבורית שברכב] עדיין יתכן שנמצא את עצמנו מציצים בהן כדי להתעדכן מה שיגרום להסיחי דעת בנהיגה.
- ⊙ **מזג אוויר** - כשמזג האוויר סוער הגשם והערפל עלולים לפגוע בראות, והכביש הרטוב יקשה על השליטה ברכב, דבר שמחייב נהיגה במהירות נמוכה. ביום חמסין אין לנסוע עם חלונות פתוחים כוון שהחום עלול לפגוע בערנות שלנו ולהאט את קצב לפעילות המוח, ולכן יש לסגור חלונות ולהפעיל מזגן.
 - ⊙ **מצב הדרך** - קשה לנהוג כאשר הדרך משובשת או צרה, התאורה לא מספקת, הכביש עמוס בפקק ענק, ישנן עבודות תחזוקה בכביש. לכל אלו יש השפעה על צורת הנהיגה שלנו ועליון להיות דרוכים ולנהוג בהתאם לנתוני הדרך (לחץ חכמה פינקס ביטוח, נתיבות חיים עמ' קא-ק).

להעיר ולעורר: עם המעבר לשעון חורף לא לשכוח לעדכן את שעוני שבת של כל הבית.
כניסת שבת מוקדמת ויש להקדים את הכנת הסלטים והעוגות ושאר הסידורים ליום חמישי

לעלון האיחוד דרוש בדחיפות בית דפוס [בתשלום רגיל] להדפסת העלון כל שבוע לזיכוי
הרבים גדול שאין כמוהו בפורמט שיוצא כל שבוע טל: 08-8644452

כולל לפנסיונרים באשדוד בימים א-ה 11:00 עד 12:30 - ישנה אפשרות לקבל מילגה
בבי"כ מאור הרשב"י רח' שלמה בן יוסף 18 אזור ו' לפרטים טל: 052-7646592

טל': 08-8644452 אתר העלון: alonhaihud.co.il דוא"ל: haihud.ashdod@gmail.com
אנו זקוקים עדיין לתרומות - שם חשבון: האיחוד פרשת שבוע מס' חשבון: 111396 סניף: 516 בנק מסד 46